

Osazená pamětní domovní deska upomíná na pobyt náčelníka rakouského generálního štábu polního maršála J. Radeckého v roce 1813

Viz níže:

Polní maršál Radecký z Radče

RADECKÝ z RADČE Jan Josef Václav hrabě

(* 2. 11. 1766 Třebnice u Sedlčan,

†5. 1. 1858 Milán)

- **český šlechtic a rakouský vojevůdce**

Pocházel ze starého českého vladyckého, později hraběcího rodu, jenž odvodil své rodové jméno podle tvrzi Radče u Nového Bydžova. Snad nejslavnějším z jeho předků byl kanovník chrámu sv. Víta Václav Radecký z Radče, jehož bysta z Parléřovské dílny dodnes zdobí svatovítské triforium.

Jan Josef vstoupil v roce 1784 jako kadet do kyrysnického pluku. Zúčastnil se protitureckého tažení v letech 1788-89. Rychle postupoval zejména za napoleonských válek. Účastnil se bitev u Aspern a Wagramu v roce 1809.

**Jako polní podmaršálek
byl od roku 1813
náčelníkem generálního**

**štábu armády Karla Schwarzenberka a autorem
spojeneckých plánů bitvy národů u Lipska v roce
1813.**

Po válce velel olomoucké pevnosti, v roce 1831 převzal velení rakouské armády v severní Itálii (Lombardie-Benátsko) se sídlem v Miláně. Podílel se na reformách rakouské armády, místo do té doby bezcenných manévřů zaváděl skutečná vojenská cvičení. Roku 1836 byl jmenován polním maršálem.

Jeho nejslavnější období je spjato s boji v Itálii v letech 1848-49. Revoluční rok 1848 zasáhl i severní Itálii a povstalcům se v březnu podařilo přimět rakouské posádky v Benátsku ke kapitulaci. Sám Radecký musel po pětidenním boji opustit Milán. Povstalci požádali navíc o pomoc sardinského krále Karla Alberta. Ten však neměl v úmyslu postavit se do čela revoluce a sledoval jen připojení severoitalských provincií k Piemontu. Válku Rakousku vyhlásil 23. 3. 1848.

Radecký obrátil italskou armádu na útěk 25. 7. 1848 v bitvě u Custozy a Karel Albert byl nucen žádat Rakousko o příměří. Když v březnu 1849 vypověděl král příměří, porazil 23. 3. J. Radecký italská vojska v bitvě u Novary tak rozhodně, že se Karel Albert vzdal trůnu a jeho vojsko se spasilo útekem.

Od uzavření míru až do roku 1857 působil pak maršál jako vojenský guvernér lombardsko-benátského království. Zemřel zcela nevojensky. Upadl v pokoji, zlomil si nohu a na následky zranění zemřel.

Maršál Radecký se už za svého života stal vojenskou legendou. Po jeho smrti mu byl v Praze na Malostranském náměstí vztyčen pomník odlitý z ukořistěných děl italského tažení (po roce 1918 byl pomník odstraněn, v současnosti se nachází v lapidáriu Národního muzea). Světoznámý Straussův *Radeckého pochod*, zkomponovaný na počest velkého vojevůdce, se stal nostalgickou vzpomínkou na dobu starého mocnářství.

Frankenberger O.: Václav Radecký z Radče, Slovo k historii, Praha 1990

události roku 1813

konec ledna

Ve Wielbarku a v Zegrzi uzavřeno **příměří mezi Rakouskem a Ruskem**; Rakousko pod Metternichovým vedením zaujalo vyčkávací stanovisko a v dalších měsících využívalo své neutrality k zprostředkovatelské roli.

16. dubna

Vydán nový finanční patent, který umožňoval vydání tzv. **anticipačních listů** (anticipačních šajnů) ve výši 45 milionů zlatých; jednalo se o papírové peníze, které na rozdíl od předchozích bankocetlí vydávaných bez krytí v nepříměřeném množství měly být přísně anticipovány (musely brát v úvahu státní příjmy).

10.-12. června

V Opočně proběhlo **jednání** zástupců Rakouska, Ruska a Pruska o návrzích mírových podmínek, které měly být předloženy Francii (mj. šlo o zrušení Varšavského knížectví a jeho rozdělení mezi Prusko, Rusko a Rakousko, o připojení Gdaňska s okolím k Prusku, o navrácení Ilyrie Rakousku a o obnovení nezávislosti hanzovních měst).

17.-18. června

V **Opočně** se sešel rakouský kancléř C. W. L. Metternich s ruským carem Alexandrem I. k jednání o návrhu mírových podmínek Francii; Rusko požadovalo další jejich rozšíření (o zrušení Rýnského spolku a o obnovení hranic Pruska před rokem 1805).

19.-20. června

K dalšímu kolu jednání došlo v **Ratibořicích** mezi Metternichem a pruskou delegací.

26.-30. června

Konalo se setkání rakouského kancléře C. W. L. Metternicha s francouzským císařem Napoleonem I. v **Drážďanech**; výsledkem bylo prodloužení příměří mezi válčícími stranami (Rusko, Prusko a Francie), uzavřené 4. června 1813, do 10. srpna t. r.

27. června

Uzavřena tzv. **reichenbašská konvence** (tajná dohoda s Ruskem a Pruskem), v níž se Rakousko zavázalo, že nejpozději do 20. července 1813 vstoupí spolu s nimi do války s Francií, jestliže ta odmítne mírové podmínky.

4. července

Na jednání v **Ratibořicích** přesvědčoval rakouský kancléř Metternich zástupce Pruska a Ruska o prospěšnosti ve věci prodloužení příměří s Francií.

12. července-10. srpna

Za účasti zástupců válčících stran (Ruska, Pruska a Francie), pozorovatelů (Anglie a Švédska) a zprostředkovatelského Rakouska proběhlo v **Praze** jednání o návrhu mírových podmínek (tzv. **mírový kongres**); žádná z válčících stran však neměla zájem na uzavření míru.

11. srpna

Rakousko vypovědělo válku Francii. Severní Čechy se staly dějištěm počátečních přímých válečných akcí **páté koaliční války** (1813-1814, respektive 1815).

polovina srpna

Ruská a pruská armáda o síle zhruba 100 tisíc mužů se přesunula ve třech proudech ze Slezska do severních a severovýchodních Čech; v oblasti Poohří se spojila s rakouskými vojsky.

V severních Čechách byla také soustředěna tzv. Česká armáda pod vedením knížete Schwarzenberka a maršála V. Radeckého z Radče (240 tisíc mužů).

druhá polovina srpna

Císař Napoleon se rozhodl spojence rozdělit a pronikl s částí svých vojsk (asi 30 tisíci muži) do severních Čech; obsadil Frýdlant, Rumburk, Varnsdorf, Českou Lípou a také Liberec (20. srpna). Po přesunu České armády k Drážďanům tam stáhl své vojenské síly i Napoleon. Ve dnech 26.-27. srpna zvítězili Francouzi nad spojeným rakousko-ruským vojskem (jemuž velel Schwarzenberk) u **Drážďan** a donutili jej k ústupu (ve třech proudech) přes rozmoklé průsmyky zpět do Čech.

29.-30. srpna

Pronásledující francouzský armádní sbor generála Vandammeho byl zaskočen nedaleko Ústí nad Labem; u **Chlumce a Přestanova** (blízko Teplic) došlo k **bitvě**, v níž byli Francouzi obklíčeni a poraženi vojskem spojenců (za pomoci pruských jednotek generála Kleista). Iniciativa přešla na stranu protifrancouzské koalice.

9. září

V Teplicích došlo k podpisu **spojeneckých smluv** Rakouska s **Ruskem a Pruskem**; Rakousko i Prusko se vzájemně zavázalo k obnovení územního status quo před rokem 1805. Dne 3. října bylo završeno začlenění Rakouska do protifrancouzské koalice uzavřením **rakousko-anglické** spojenecké smlouvy. Také Bavorsko se připojilo ke koalici (opustilo Rýnský spolek).

začátek října

Tzv. Česká armáda vstoupila na území Saska a postupovala k Lipsku (tam směřovala i tzv. Slezská armáda, tj. pruská a ruská vojska, a Severní armáda - pruská, ruská a švédská vojska).

16.-19. října

Na půl milionu vojáků se zapojilo do **bitvy u Lipska** ("bitvy národů"); mohutné přesile koalice nedokázal Napoleon odolat, jeho armáda utrpěla těžkou porážku (ztráty činily 40 tisíc mrtvých a raněných a 20 tisíc zajatců). Na straně spojenců bylo 47 tisíc mrtvých a raněných.

Autorem spojeneckých plánů této bitvy byl maršál J. J. Václav Radecký z Radče, nejvýznamnější český vojevůdce 19. století.

Třebnice

4 kilometry západně od Sedlčan.

Historie:

První zmínka je z roku 1379, kdy ves patřila, stejně jako Sedlčany, Rožmberkům.

V r. 1597 získal Třebnice za své služby Jakub Krčín z Jelčan.

Po Krčínovi je zdědila jeho dcera Kateřina, provdaná za Maxmiliána Velemyského z Velemyšlevsi a na Mitrovicích.

Od roku 1646 zde byl pánem Jan Černín z Chudenic.

V roce 1659 koupil velkostetek hejtman Vltavského kraje Jan Jiří Radecký z Radče na Uhřicích.

Od roku 1760 patřily Třebnice Petru Eusebiu Radeckému z Radče, který zde nechal vystavět barokní zámek a z několika poddanských statků zřídil poplužní dvůr.

V roce 1766 se v třebnickém zámku narodil jeho syn Jan Josef Radecký z Radče, později známý rakouský polní maršálek (zemřel roku 1858).

Od roku 1841 byl majitelem zámku Vilém Pistorius, který zřídil v poplužním dvoře cukrovar.

Od jeho potomků získala statek rodina Šemberova.

Za komunistického režimu sloužil zámek potřebám lesnického učiliště, kvůli čemuž byla zrušena kaple v přízemí.

Zámek:

Původně barokní zámek byl koncem 19. století zmodernizován s použitím pseudorenesančních prvků. Střechu jednopatrové budovy zdobí hodinová věžka.

Čerpáno z knihy Hrady, zámky a tvrze v Čechách, na Moravě a ve Slezku IV. od dr. M. Bělohávk